text of the time

ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ସହ କପେ କଫି

ଶୈଳେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱିବେଦୀ

EVENTS

ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ବଂଶୀ ବାଦକ ସନ୍ଧାନରେ

ନିକଟରେ ଜଣେ ବନ୍ଧୁ କହିଲେ ଯେ ଫୁଲବାଣୀ ଠାରୁ ପାଖାପାଖି ୧୪୦ କି. ମି. ଦୂର ଏକ ଛୋଟ ଗାଁରେ ଜଣେ ଅଦ୍ଭୁତ ବଂଶୀ ବାଦକ ଅଛନ୍ତି । ଗାଁଠୁ ପ୍ରାୟ ଏକ କି.ମି. ଦୂରରେ ଅଛି ପାହାଡ ଘେରା ଚମତ୍କାର ଉପତ୍ୟକା । ତା' ନାଁ 'ଗଂଗିପେନୁ'। ବର୍ଷର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନରେ ଗଂଗିପେନୁଙ୍କ ପୂଜା ସରିବା ପରେ ବଂଶୀ ବାଦକ ସେଇଠି ବସି ବଂଶୀ ବଜାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସହିତ ଧାପ ଏବଂ ନିଷିଣାରେ ତାଳ ଦିଅନ୍ତି ଗାଁର ଆଉ ଦୁଇ ଜଣ । ମୁଁ ପଚାରିଲି, 'ସେଇଠୁ' ! ବନ୍ଧୁ କହିଲେ, ଏଇ ବାଦ୍ୟ ବିଚିତ୍ରାର ପ୍ରାୟ ଅଧ ଘଣ୍ଟା ପରେ ଶହ ଶହ ଚଢ଼େଇ ସେମାନଙ୍କର ଖୁବ୍ ନିକଟକୁ ଚାଲି ଆସନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ବି ସେଇ ସୁରରେ ଯେମିତି ଗୀତ ଗାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ବନ୍ଧୁଙ୍କଠୁ ଏ କଥା ଶୁଣିବା ପରେ ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲି । ତୁଛା ଆଇ ମା କାହାଣୀ ନା ମାର୍କ୍ୱେଜ୍‌ଙ୍କ କୁହୁକ ବାସ୍ତବିକତା ! ତେବେ ଠିକ୍ ତା'ପର ଦିନ ମୁଁ ସେ ଗାଁକୁ ଯିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କରିଥିଲି ।

ତା-୧୩/୧୨/୨୦୧୪ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗାଁ ଦେଶୁଘାଟିରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ୩ ଘଣ୍ଟାରୁ କିଛି ଅଧିକ ସମୟ ଲାଗିଥିଲା । ଦେଶୁଘାଟି ତୁମୁଡିବନ୍ଧ ବ୍ଲକ୍ ଝିରିପାଣି ପଞ୍ଚାୟତର ଏକ ଛୋଟ ଗାଁ । ଗାଁର ସବୁ ଅଧିବାସୀ କୁଟିଆ କନ୍ଧ । ତୁମୁଡିବନ୍ଧର ବେଲଘର, ଗୁମା ଏବଂ ବିଲାମାଳ ପଞ୍ଚାୟତର ୬୭ଟି ଗାଁରେ କୁଟିଆ କନ୍ଧ ଅଛନ୍ତି । ତେବେ ଏସବୁ ପଞ୍ଚାୟତ ବାହାରେ ବି କିଛି ଗାଁରେ ସେମାନେ ଅଛନ୍ତି । ଦେଶୁଘାଟିର ଏକ ବିଶେଷ ପରିଚୟ ବି ରହିଛି । କୁଟିଆ କନ୍ଧ ଭାଷାରେ ପ୍ରଥମ ଗଳ୍ପ ସଂକଳନର ଲେଖକ ବାସନ୍ତୀ ମାଝୀଙ୍କ ବାପଘର ଗାଁ ଦେଶୁଘାଟି । ଦେଢ଼ ବର୍ଷ ତଳେ ଏଇ ଗାଁକୁ ମୁଁ ଆସିଥିଲି । ବେଲଘରଠାରୁ

ଦେଶୁଘାଟି ଆସିବା ରାସ୍ତାରେ ଅଙ୍କାବଙ୍କା ଚାଉଳଧୁଆ ନଈକୁ ୭ଥର ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡିଥିଲା । ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ 'ସେବାଭାରତୀ' ସହାୟତାରେ ଏଇ ଗାଁରେ ତିଆରି ହୋଇଥିଲା ଏକ ମିନି ହାଇଡେଲ୍ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ । କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ବିଜ୍ଞାନର ବ୍ୟାବହାରିକ ପ୍ରୟୋଗର ଚମତ୍କାର ନମୂନା । ପିପଡାବାଲି ପାହାଡ ଉପର ଯେଉଁ ଚିରସ୍ରୋତା ଝରଣା ବନ୍ଧାହୋଇ ଟର୍ବାଇନ୍‌କୁ ପାଣି ଆସୁଥିଲା ସେଇ ଝରଣାର ନାଁ 'ସାବି ଦଉଣି' । ଦେଢ଼ ବର୍ଷ ତଳେ ଦେଶୁଘାଟି ଯିବା ପଛରେ ମୋର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଏଇ ମିନି ହାଇଡେଲ୍ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ । ଏଥର କିନ୍ତୁ ଆସିଥିଲି ସେଇ ଅଦ୍ଭୁତ ବଂଶୀ ବାଦକଙ୍କ ସନ୍ଧାନରେ । ମୁଖିଆ ଗଂଗାଧର ଜାନିଙ୍କ ସମେତ ପ୍ରାୟ ବୟସ୍କମାନେ ଗାଁରେ ଥିଲେ । ଦେଢ଼ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଦେଶୁଘାଟିରେ ବିଶେଷ କିଛି ବଦଳିବା ପରି ଲାଗୁ ନ ଥିଲା । ଆଖି-ଦୃଶିଆ ପରିବର୍ତ୍ତନ କେବଳ ଥିଲା 'ବିଜୁ ଗ୍ରାମ ଜ୍ୟୋତି ଯୋଜନା'ରେ ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ପଡିଥିବା କେତୋଟି ବିଜୁଳି ଖୁଣ୍ଟ । ଗଂଗାଧର କହିଲେ, କେଇ ମାସ ହେଲା ବିଜୁଳି ତ ଆସିଛି, ହେଲେ ଆମ ମିନି ହାଇଡେଲ୍ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟର ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଅଚଳ ହୋଇଯାଇଛି । ସଜାଡିବାକୁ ଲୋକ ନାହାନ୍ତି କି ପଇସା ନାହିଁ । ଏଇ ପ୍ରକଳ୍ପ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ 'ସେବାଭାରତୀ'ର ପ୍ରାକ୍ତନ କର୍ମଚାରୀ ସୁରେଶ ମହାନ୍ତି ସଂଯୋଗକୁ ଗାଁରେ ଥିଲେ । ୨୭ ବର୍ଷ ଧରି ନିଜ ଗାଁ (ଯାଜପୁରର ବରୀ) ଛାଡି ସୁରେଶ ଏଇଠି । ସେ କହିଲେ, ଟର୍ବାଇନ୍ ଠିକ୍ ଅଛି କିନ୍ତୁ ଭୋଲ୍‌ଟେଜ୍ ରେଗୁଲେଟର ଏବଂ ସୁଇଚ୍ ଇକ୍ୱିପ୍‌ମେଣ୍ଟ ଖରାପ ହୋଇ ସାରଛି । ଆମ ପାଖରେ ସେତେବେଳକୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ପଙ୍କଜ ଜାନି, ଦେବେନ୍ଦ୍ର, ବୀରେନ୍ଦ୍ର, ମଂଗରାଜ ଏବଂ ଗଂଗା ଜାନି ।

ସିଧାସଳଖ ବଂଶୀବାଦକଙ୍କ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଆସିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଚାହୁଁ ନଥିଲି । ପଚାରିଲି, ଆଗକୁ ପୂଜା ପର୍ବ କଣ ସବୁ ଅଛି ? ଗଂଗାଧର କହିଲେ, ଏବେ ପୁଷ ଚାଲିଛି । ଶିମ୍ବ ଫୁଲ ଫୁଟିଲାଣି । ଆଗକୁ 'ଶିମ୍ବ ପୂଜା' । ଫଗୁଣରେ ମେରିଆ ବଳି, ଚୈତ୍ରରେ 'ଚୈତ୍ର ଯାତ୍ରା' । ଜ୍ୟେଷ୍ଠରେ 'ସୋପାଂଗୁଡା' ପୂଜା । 'ସୋପାଂଗୁଡା' ପୂଜା କଣ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲି । ସୁରେଶ କହିଲେ, ଜ୍ୟେଷ୍ଠରେ ବିହନ ବୁଣା ହେବ ଏବଂ 'ସୋପାଂଗୁଡା' ପୂଜା ସବୁ ଗାଁରେ ହେବ । ଧରଣୀପେନୁ କନ୍ଧମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଦେବତା । ଗଂଗାଧର କହିଲେ ଆମ ବାପ ଦାଦି ଯୋଉ ଗାଁରୁ ଏ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଆସିଛନ୍ତି, ସବୁଠି ଧରଣୀପେନୁ

ଅଛନ୍ତି । ଆଖପାଖ ୧୪ଟି ପଦର ଆମ ପାଇଁ ବଡ । (ଗାମ୍ଭେରୀ ପଦର, ସାବିଦଉଣି, ଗଣଟା, ବଟାଙ୍ଗି, ଲିକା ବଟାଙ୍ଗି, ପେନଣ, ପେଣ୍ଡରା, ପକରି, ଅଡିଲିପା, ଡୁଡିଡିପା, ପିପଡାବାଲି, କାତିଗାଡା, ସର୍ଦ୍ଦାପୁର ଏବଂ ଦେଶୁଘାଟି) । ପରେ ପରେ ଦୂର ପାହାଡକୁ ହାତ ଦେଖାଇ ଗଂଗାଧର କହିଲେ, ଆଜ୍ଞା, ଅସଲ ଦେଶୁଘାଟି ସେଇ ପାହାଡ ଘାଟୀ ଡେଇଁବା ପରେ । ସେଇଠି ଆଉ ଲୋକବାକ କେହି ନାହାଁନ୍ତି । ପାହାଡ ଆଡକୁ ଚାହିଁଥିଲି । ଦୂରରୁ ସବୁ ଝାପ୍‌ସା ଦିଶୁଥିଲା । ଗଂଗାଧର କହିଲେ ଏଇ ସବୁ ପଦରମାନଙ୍କର ସନ୍ଧିରେ(ସୀମା) ଧରଣୀପେନୁ ଅଛନ୍ତି । କେବଳ କାତିଗାଡା ଏବଂ ସର୍ଦ୍ଦାପୁରରେ ଧରଣୀପେନୁଙ୍କ ପୂଜା ଆମେ କରୁନା । ସେ ଗାଁ ଲୋକ ଆମକୁ ଡାକନ୍ତି । ସୁରେଶ କହିଲେ, ବର୍ଷକ ବାରମାସ ଏମାନଙ୍କର କିଛି ନା କିଛି ପର୍ବ । କୁଟିଆ କନ୍ଧମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଯେ 'ନେରାନ୍ଦାଲି' ଏବଂ 'ପ୍ରାମ୍ଭୁମାଙ୍ଗେରା' ସେମାନଙ୍କର ଆଦି ଦମ୍ପତ୍ତିଏବଂ ଏମାନେ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ବଂଶଧର ।

ଏ ଯାଏଁ ମୁଁ ସେଇ ଅଦ୍ଭୁତ ବଂଶୀ ବାଦକଙ୍କ ବିଷୟରେ ପଚାରି ନଥିଲି । (ସେ ହୁଏତ ଏ ଗାଁର ବାସିନ୍ଦା ହୋଇ ନଥାଇ ପାରନ୍ତି !) ସେ ଚମତ୍କାର ଉପତ୍ୟକା କଥା ବି ପଡି ନଥିଲା । ମୋ ପାଖରେ ସେତେବେଳକୁ ବସିଥିଲେ ପିଟୁଲା ମାଝୀ । ବୟସ ୭୦ରୁ ଅଧିକ । ଲମ୍ବା ଚୁଟି । ପରିଣତ ବୟସରେ ତଥାପି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ । ପଚାରିଲି, ଏଠି 'ଗଂଗିପେନୁ' କୋଉଠି ? ପିଟୁଲା କହିଲେ, କିଛି ବାଟ ପଡିବ (ଯାହା ପାଖାପାଖି ଏକ କି.ମି.) । ପାହାଡ ଘେରା ଏକ ସୁନ୍ଦର ଅଂଚଳ । ସୁରେଶ କହିଲେ, ଚାରିଟି ପାହାଡ ଘେରିଛି ସେଇ ଯାଗାକୁ- 'ମାଦାକୁପୁଡି', 'ଖଲିଂଗୁହାଡି', 'ରିଂଦାବାଲି' ଏବଂ 'ପିପଡାବାଲି' । 'ସାବିଦଉଣି' ଝରଣା, 'ଦିଂଦାଜଡି'ଏବଂ 'ଗଂଜିମାସ୍କା' ସେଇ ସବୁ ପାହାଡରୁ ବାହାରିଛନ୍ତି । ବର୍ଷରେ ଥରେ 'ଗଂଗିପେନୁ'ଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାମବାସୀ ଯାଆନ୍ତି । ୨୦-୨୫ ବର୍ଷ ତଳେ ସେଇ ସବୁ ପାହାଡ ଢ଼ାଲୁରେ ପୋଡୁଚାଷ ହେଉଥିଲା । ୬୪ ପ୍ରକାର ଫସଲ । ମାଣ୍ଡିଆ,ବାଜରା, କତାଂଗା, ଆର୍କା, ସୁଆଁ, କୁଇରି . . . . । ଏବେ ତ ପୋଡୁ ଚାଷ ଢ଼େର୍ କମି ଗଲାଣି । ତେଣୁ ଗଂଗିପେନୁକୁ ଯିବା ଆସିବା ବି କମ୍ । ଏଣେ ପୋଡୁଚାଷ କମି ଯିବାରୁ ବାଉଁଶ, ବଣକଦଳୀ, ଫୁଲଝାଡୁ, ଜଙ୍ଗଲ କନ୍ଦା ସବୁ କମି ଗଲାଣି । ସୁରେଶ ନିଜେ ଗଂଗିପେନୁ ଯାଇଛନ୍ତି ନା ନାହିଁ ପଚାରିଥିଲି । ସେ କହିଲେ, ପ୍ରତିଧ୍ୱନି ଫେରାଉଥିବା

ସେ ପାହାଡ ଘେରା ଅଂଚଳ ପ୍ରକୃତିର ବିସ୍ମୟ । ତେବେ ଦିନ ୧୨ଟା ପରେ ସେ ଯାଗା ଅନ୍ଧାରିଆ ହୋଇଯାଏ । ପୁଣି କହିଲେ, ପାଣି ଥିବାରୁ ସେଠି ଅନେକ ଜୀବଜନ୍ତୁ । ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ କେହି ଜଣେ ଝୁଡୁଙ୍ଗ ମଞ୍ଜି ଶୁଖାଉ ଥିଲା । ଗଂଗାଧର କହିଲେ 'କାହୁଡକା' । ସୁରେଶ କହିଲେ, ଏଠିକାର ମୁଖ୍ୟ ଡାଲି । କିଛି ଲୋକ ଯାକୁ 'ମାଙ୍କଡଦାନ୍ତି' କହନ୍ତି । ଗଂଗିପେନୁ ଯିବା ପାଇଁ ଆମେ ବାହାରିଥିଲୁ, ତେବେ ସେଠି ବଂଶୀ ବଜାଇ ପକ୍ଷୀ ମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ଠିକ୍ କିଏ-ସେ ସଂପର୍କରେ ଏ ଯାଏଁ ସୁରାକ୍ ମିଳି ନ ଥିଲା । ପଚାରିଲି, ପର୍ବ ପର୍ବାଣୀରେ ଆପଣମାନେ ବାଜା ବଜାନ୍ତି ! ପିଟୁଲା କହିଲେ, ହଁ ଆଜ୍ଞା, ଧାପ, ମାଦା, ନିଷିଣା, ଝାଂଜ . . . । ମୁଁ କହିଲି ଆଉ ବଂଶୀ ! ପିଟୁଲା କିଛି ସମୟ ଚୁପ୍ ରହିଲେ । କହିଲେ, ବଂଶୀ ବଜାଉଥିବା ଦୁତୀ ଜାନିଙ୍କୁ ଏବେ ୭୫-୮୦ ବର୍ଷ । ବେଶି ଚଲାବୁଲା କରି ପାରୁ ନାହାଁନ୍ତି । ମଝିରେ ମଝିରେ କାଶ ହେଉଛି । ତା' ବଂଶୀ ବଜାଇବା ୨୦-୨୨ ବର୍ଷ ହେବ ଆଜ୍ଞା ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଏ ମୂଲକରେ କୋଉ ଗାଁ ନାହିଁ ଯୋଉଠି ପର୍ବରେ ଦୁତୀ ଜାନି ବଂଶୀ ନ ବଜାଇଛି ! କୋଉ ପାହାଡ ନାହିଁ ଯେଉଁଠିକି ସେ ବଂଶୀ ଧରି ନ ଯାଇଛି ! ଦୁତୀର ବାପା ଆହୁରି ସୁନ୍ଦର ବଂଶୀ ବଜାଉଥିଲେ । ଏବେ ଦୁତୀର ପୁଅ ବଂଶୀ ବଜାଉଛି । କିନ୍ତୁ ଦୂତୀର କଳା ତା'ଠି କାଇଁ ? ଦୁତୀ ଜାନିଙ୍କୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇଥିଲୁ । ଅଧା ଆଲୁଅ, ଅଧା ଅଂଧାର ସେ ବଖରାରେ କାନ୍ଥକୁ ଆଉଜି ଦୁତୀ ବସିଥିଲେ । ମୂର୍ତ୍ତି ପରି । ଦାଢ଼ି ବଢ଼ି ଯାଇଥିଲା । ଆଖିକୁ ଭଲ ଦିଶୁ ନଥିଲା । କାନ୍ଥ କଣକୁ ଟଂଗା ହୋଇଥିବା ଏକ ମୁଣିରେ ହାତ ତିଆରି ଛୋଟ ବଡ ୭-୮ଟି ବଂଶୀ ଥିଲା । ଦୁତୀଙ୍କୁ ମୁଁ କିଛି ପଚାରି ନଥିଲି । ତେବେ ହଠାତ୍ କାହିଁକି ଲାଗିଲା, ସେଠି ଯେମିତି ବଂଶୀ ବାଜୁଛି !

ଦୁତୀଙ୍କ ପାଖରୁ ସିଧା ଯାଇଥିଲୁ ଗଂଗିପେନୁ । ପ୍ରାୟ ଏକ କି.ମି. ବାଟ ଅତିକ୍ରମ କରିବା ପାଇଁ ଘଣ୍ଟାଏ ଲାଗିଥିଲା । ଦିନ ସେତେବେଳକୁ ୩ ଟା ବାଜିଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଗଂଗିପେନୁରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲାପରି ଲାଗୁଥିଲା । ଆମ ସହିତ ଥିଲେ ସୁରେଶଙ୍କ ସହିତ ଗାଁର ଆଉ ୮-୧୦ ଜଣ । ସେମାନେ ନୂଆ ପିଢ଼ିର । ସମ୍ବିତ୍, ରଂଜନ, ଚଂଦନ, ରୂପା ଏବଂ ଆଲୋକ । ଏମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେତେ ଜଣ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ସେ ଅଂଚଳକୁ ଆସିଥିଲେ । ସେମାନେ ବି କୌତୂହଳୀ ଥିଲେ । ସୁରେଶ କହିଲେ, ବଂଶୀସହିତ ଦେଶୁଘାଟୀର ନୂଆ ପିଢ଼ି ପରିଚିତ

ନୁହଁନ୍ତି । ଏମାନେ ବଂଶୀ ଖାଲି ଯାହା ଦେଖିଛନ୍ତି । ବଂଶୀର ମାୟାରେ ପଡିନାହାଁନ୍ତି । ୨୫ ବର୍ଷ ତଳର ସମୟ ଆଉ ନାହିଁ । ଏବେ ସବୁ ଆଡେ ପଦି (ମିଛ) । ଦେବା ଦେବୀ ରାଗି ଗଲେଣି । ପଦ ଆଉ କାଟୁ ନାହିଁ । ଗାଁ ମୁଣ୍ଡରେ ବାଘ ଆଉ ଭେଟ ହେଉନି । ପଦର, ଡଙ୍ଗର ସବୁ ବଦଳି ଗଲାଣି । ସବୁ ଖାଁ ଖାଁ ଲାଗୁଛି । ସନ୍ଧ୍ୟା ତଥାପି ଦୂରରେ ଥିଲା । ସୁରେଶର କଥା ଆମେ ଶୁଣୁଥିଲୁ । ଚଢ଼େଇଙ୍କ ଚେଁ ଚାଁ ସେଠି ଯେମିତି ବନ୍ଦ ହେଉ ନଥିଲା । କେତୋଟି ଗଛରେ ଅଂଳା କୋଳି ଖୁନ୍ଦି ହୋଇ ରହିଥିଲା । ଭାବିଲି, ୨୦-୨୫ ବର୍ଷ ତଳେ ଗଂଗିପେନୁ ନିଶ୍ଚୟ ଆହୁରି ଚମତ୍କାର ଦିଶୁଥିବ । ଦୁତୀ ଜାନି ହୁଏତ କେଉଁ ପଥର ଉପରେ ବସି ଫସଲ ଜଗୁଥିବେ ଏବଂ ବଂଶୀ ବଜଉଥିବେ ! ବଂଶୀ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଶ୍ରୋତାମାନେ(ଚଢ଼େଇ) ଭିଡ ଲଗାଉଥିବା ବି ଏକଦମ୍ ଅମୂଳକ ହୋଇ ନ ଥିବ । ଝରଣାର କୁଳୁକୁଳୁ ଶବ୍ଦ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଶୁଭୁଥିଲା । ସେତେବେଳକୁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲୁ ଏକ ବଡ ପଥର ଖଣ୍ଡ ଉପରେ । ଏବଂ ଠିକ୍ ସେଇଠୁ ପାହାଡ ଘେରା ଝାପ୍‌ସା ଚକଡା ଖଣ୍ଡକ ମନେ ହେଉଥିଲା ଏକ ମୁକ୍ତ ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟ ପରି । ଲାଗୁଥିଲା, କେହି ଯେମିତି ବଂଶୀ ବଜଉଛି ଏବଂ ତା ସହିତ ସୁର ମିଳାଉଛନ୍ତି ଉପତ୍ୟକାର ଯେତେକ ଚଢ଼େଇ ।

(କନ୍ଧମାଳ ଜିଲ୍ଲା ସଂସ୍କୃତି ପରିଷଦ
ତରଫରୁ ଦାରିଂଗବାଡ଼ି ଶୀତ ଉତ୍ସବ
ଅବସରରେ ପ୍ରକାଶିତ ସ୍ମରଣିକା ଶୀତ
ଲହରୀ, ୨୦୧୫ରେ ସ୍ଥାନିତ)

❑

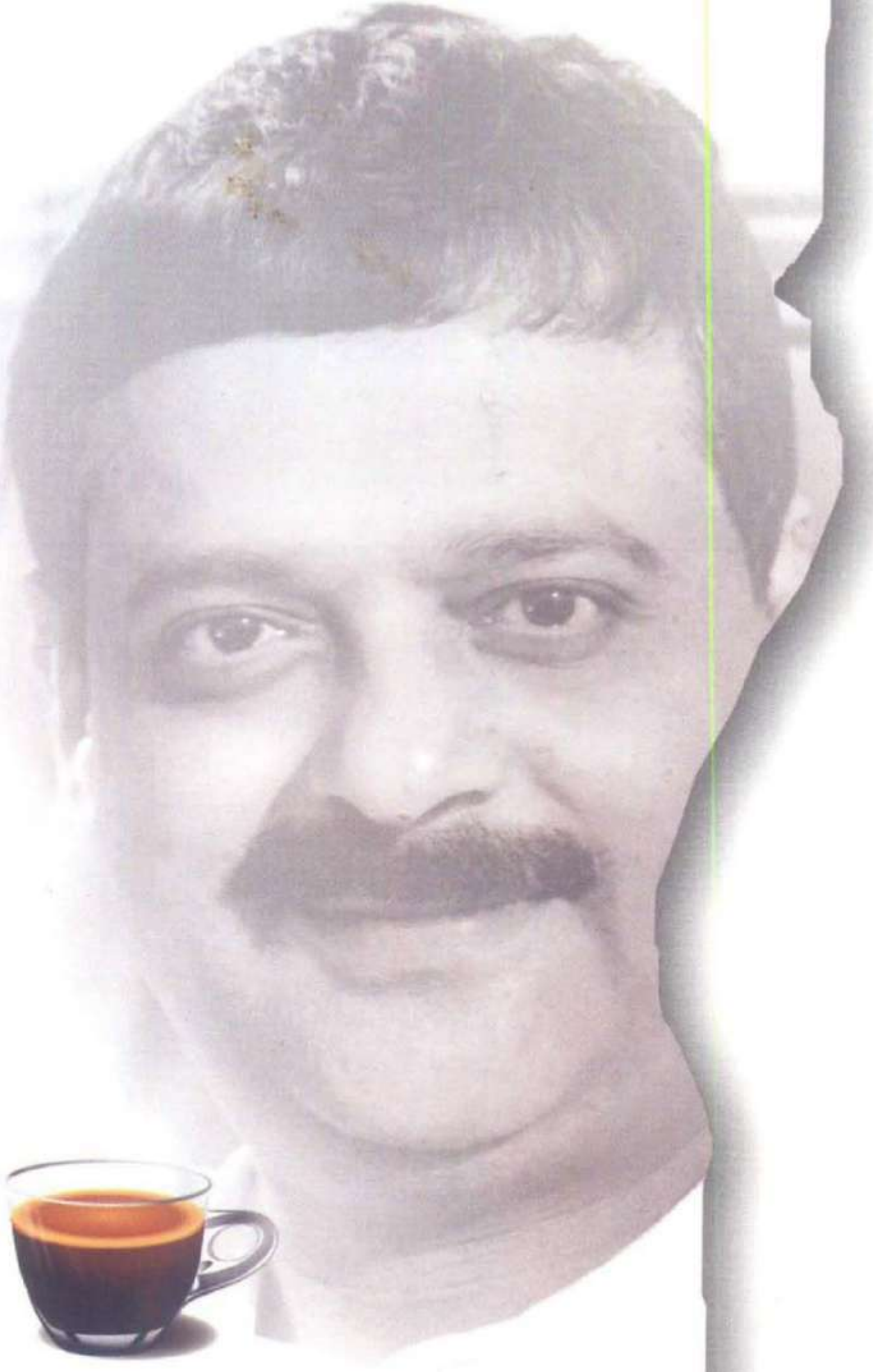

Events Publications.
4555 VSS Nagar,
Bhubaneswar- 751007

Non Fiction
Cover: Prakash Mohapatra

ISBN 978-908070-1-2
978-81-908070-1-2